

Tiina Myllymäki
liikenteen ympäristö-
asiantuntija
Varsinais-Suomen
ELY-keskus

Löytyykö kurturuusulle korvaajaa?

Maanteiden hoidettava viherympäristö
on tavallisimmin nurmea, niittyä sekä tiealueelle noussutta
luonnonvaraista kasvillisuutta.

Puu- ja pensasistutukset kuuluvat tie-
ympäristöön erityisesti taajama-alueilla,
eritasoliittymissä, siltaympäristöissä ja
levähdysalueilla. Viheralueet liittyvät

tien ympäristöön. Niiden kasvillisuus ja
hoidon laatutaso viestivät tiellä liikkujalle
ympäriöstä maankäytöstä ja niillä on
näin tärkeä tehtävä ohjata osaltaan toi-
vottuun, turvalliseen ajokäyttäytymiseen.

rauslunta, kuivuutta ja paahdetta kestäväää
lajistoa on melko vähän. Lajivalikoimaa
karsii myös se, että tienvarsikasvillisuutta
hoidetaan harvoin samalla pieteetillä kuin
puutarha- tai puistoistutuksia.

*Teiden ja tieliikenteen
läheisyydessä
kasvavat kasvit
ovat sitkeää ja
elinvoimaista laatua.*

Tieympäristön kasveilta vaaditaan paljon

Teiden ja tieliikenteen läheisyydessä kas-
vavat kasvit ovat sitkeää ja elinvoimaista
laatua. Istutuksissa käytetty kasvilajisto on
melko suppeaa, koska suolaa, viimaa, au-

Aikoinaan kurturuusua, jota myös
tiemiehen ruusuksi kutsutaan, käytet-
tiin paljon monenlaisissa tieympäristön
istutuksissa. Se havaittiin kestäväksi,
kilpailukykyiseksi, hyvin uudistuvaksi
ja kaiken lisäksi se jaksoi kukkia vuosi
toisensa jälkeen kauniisti. Edellä mainit-
tujen ominaisuuksien vuoksi ei olekaan

*Aikoinaan
kurturuusua, jota
myös tiemiehen
ruusuksi kutsutaan,
käytettiin paljon
monenlaisissa
tieympäristön
istutuksissa.*

*Keskialueen kurturuusuiistutus maa-
liskuussa 2014. Tälle kohdalle perus-
tettiin perennojen koalue.*

Kuva:Tiina Myllymäki.

Alueelta kaivettiin huolellisesti ylös vanha kasvualusta ja kurtturuusupensaat.

Perennamattojen asennus on aloitettu.

Kuva: MTT Arkisto / Eeva-Maria Tuhkanen

Kurtturuusun elinvoimaisuus ja leviämiskyky on aiheuttanut ongelmia myös tieympäristössä, erityisesti kaksiajorataisten teiden keskialueen istutuksissa.

yllätys, että kurtturuusu luokitellaan nykyisin erityisen haitalliseksi vieraslajiksi. Kurtturuusun elinvoimaisuus ja leviämiskyky on aiheuttanut ongelmia myös tieympäristössä, erityisesti kaksiajorataisten teiden keskialueen istutuksissa. Ajoradan puolelle levittäytyvien, liikennettä ja kunnossapitoa haittaavien kasvustojen ja näkemäolosuhteiden säilyttämisen takia pensaita joudutaan leikkaamaan usein. Leikkaus keskialueella, yleensä kaiteiden välissä ja vilkkaasti liikennöidyllä tieosuudella on hankalaa ja hidasta. Lisäksi toistuvat leikkaukset heikentävät pensaita niin, että rikkakasvit pääsevät valtaamaan alaa, kasvustosta tulee

aukkoinen ja lopputulos on esteettisesti varsin huono.

Keskialueen istutukset voi luonnollisesti korvata vaikka kiveyksellä. Kiveys vaatii kuitenkin omat hoitotoimensa pysyäkseen asiallisessa kunnossa. Lisäksi kiveys yhdistettynä kaksiajorataisen tien leveään asfalttipintaan on ulkonäöltään melko kova ja kolikko. Taajamamaisessa ympäristössä laajat kivet ja asfaltoidut pinnat eivät välitä viestiä siitä, että vauhtia olisi syytä hiljentää.

Voisivatko perennat tuoda tieympäristöön uudenlaista vihreyttä?

Valtatiellä 1 Turussa, kaupungin keskeisessä sisääntulokohtassa päätettiin kokeilla kurtturuusujen tilalla uudenlaista kasvittamista keskialueen istutusten saneeraustarpeen tultua ajankohtaiseksi.

Taajamamaisessa ympäristössä laajat kivet ja asfaltoidut pinnat eivät välitä viestiä siitä, että vauhtia olisi syytä hiljentää.

Perennamattojen asentamiseen tarvittiin sekä kone- että lihasvoimaa.

Kuva: MTT Arkisto /

Perenna-alue asentamisen jälkeen. Seuraavana päivänä alkoivat sateet.

Kuva: MTT Arkisto / Eeva-Maria Tuhkanen

Lokakuussa, parin kuukauden kasvun jälkeen perenna-alue oli rehevöitynyt huomattavasti ja suurin osa lajeista on muodostanut peittävän kasvuston.

perustettiin käyttäen perenna- ja heinämattoja, mikä hillitsee rikkakasvien leviämistä alueelle. Kasvilajisto valittiin mahdollisimman monipuoliseksi tiivistä, matalista ja kilpailukykyisistä lajeista. Koealueen perennalajeja ja lajiyhdistelmiä ovat jättipoimulehti, ruoholaukka + ahomansikka, hopeahärkki, ketoneilikka, verikurjenpolvi, tuoksukurjenpolvi, mirriminttu, rönsyleimu, japaninhanhikki, tähkätädyke, kangasajuruoho, mäkitervakko + huopakeltano + ketoruusuruoho ja tarhatyräkki. Koealueen heinälajeja ovat vahasara, hopeatoppo, metsälauha, sininata, jäykkänata ja lupikka.

Perennamatot asennettiin paikalleen elokuun puolivälissä. Osa matoista toimitettiin 40 cm x 60 cm suuruisina paloina. Osa matoista toimitettiin koko 7 metriä leveän keskialueen yli ulottuvina, 1,2 metriä leveinä mattoina. Näiden mattojen asentamiseen eivät enää pelkät lihasvoimat

Myös pensasalue oli lokakuun alussa pääasiassa peittävä ja hyvinvoivan näköinen.

Kuva: Eeva-Maria Tuhkanen.

*Lokakuun alussa perenna-
alue näytti näin hyvältä.*

Kuva: Eeva-Maria Tuhkanen.

riittäneet, vaan rullien nostoon ja siirtelyyn tarvittiin myös konevoimaa. MTT:n ja Destian yhteistyönä matot saatiin paikoilleen parin päivän aikana. Istutustyö saatiin tehdä aurinkoisessa säässä. Normaalisti heti mattojen asentamisen jälkeen tarvitaan perusteellinen kastelu. Nyt sääolot suosivat ihanteellisesti ja istutuspäivän jälkeen alkoi vuolas sadejakso.

Lokakuussa, parin kuukauden kasvun jälkeen perenna-alue oli rehevöitynyt huomattavasti ja suurin osa lajeista on muodostanut peittävän kasvuston. Ensi kesänä aluetta seurataan ja hoidetaan, havainnoiden rikkojen kasvun määrää, perennojen talvehtimiskykyä ja muutakin elinvoimaisuutta sekä kasvustojen selviämistä erilaisissa sääoloissa. Tavoitteena on löytää erilaisissa olosuhteissa kukoistavia perennalajeja, joita voitaisiin jatkossa käyttää monilajisissa istutuksissa dynaamisena kasvustona, jossa mahdollisia aukkopaikkoja täydentävät kulloisissakin olosuhteissa parhaiten menestyvät lajit.

Löytyisikö uusista pensaslajeista kurturuusun korvaajaa?

Keskialueen istutuksena testataan perennojen ohella myös muutamia pensaslajeja. Perennojen koealueen läheisyydessä on noin 350 m² suuruinen alue, johon on istutettu keväällä 2014 matalakasvuisia pensaslajeja. Pensaslajikokeilussa testattavia lajeja ovat paljakkapaju 'Haltija',

peittopaju 'Tuhkimo', grönlanninhanhikki 'Nuuk', pensashanhikki 'Red Robin', kääpiölumimarja 'Arvid', tummakeiju-angervo 'Lilly' ja lamovuohenkuusama 'Kajo'. Grönlanninhanhikki 'Nuuk' ja pensashanhikki 'Red Robin' eivät ole ainakaan ensimmäisenä kesänä erityisesti pitäneet kasvupaikastaan, mutta muut lajit olivat syksyn tullen kunnossa ja hyvässä kasvussa. Keväällä on sitten nähtävillä, millä tavalla talven olosuhteet lumineen ja aurauksineen vaikuttavat alueen pensaiden elinvoimaisuuteen.

Koealueen liikennemäärä on yli 23 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, joten kasvien menestymistä pääsee poikkeuksellisen moni asiasta kiinnostunut tarkastelemaan melko läheltä. Perenna- ja pensaslajikokeilun tutkimusosuudesta vastaa Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen Puutarhatutkimus, josta vastuututkijana toimii Eeva-Maria Tuhkanen. Liikenneviraston edustajina hankkeessa ovat olleet mukana Raija Merivirta ja Anne-Mari Haakana.

